

Weekend met ontdekkingen

De weekendexcursies zijn bekend om hun gezellige sfeer in een vogelvriendelijke omgeving. Dit keer was het een hernieuwde kennismaking met het Nationaal Park Lauwersmeer. Zevenendertig leden van onze vogelwerkgroep kwamen vrijdag 31 augustus samen op "Camping Lauwerszee" in Vierhuizen om gedurende drie dagen maar liefst 127 vogelsoorten waar te nemen, te genieten van de natuur en van de soep en chocolademelk van Joke.

André Kerkhof

Hans Gartner

Foto: A. kerkhof

Maar er was meer. Op zaterdagavond was daar Hans Gartner, boswachter bij Staatsbosbeheer. Hij vertelde ons over de overgang van Lauwerszee naar Lauwersmeer, over de ontzilting, over het achtergebleven zout, over achtergebleven kalk; over dit unieke natuurgebied dat zichzelf heeft moeten vormen. Hij sprak over de kaalheid na de afsluiting in 1969 en de bepaald niet frisse lucht van rottende kokkels, mossels, vissen en andere dieren. Hoe er geen bomen en struiken zijn aangeplant; dat de natuur het zelf moest doen. Hoe je zou kunnen zien dat in dit door kleigrond omgeven gebied ook zandlagen zijn ontstaan door de vroegere getijdenwerking van eb en vloed. Dat het zout in zandgrond eerder wordt weggespoeld dan in kleigrond. Dat langzaam maar zeker de natuur bezit nam van dit nieuwe gebied met zijn drooggevallen zandbanken, kronkelende slenken en diepe geulen.

Het was een boeiend betoog van een gedreven man met een zwak voor onze vogelwerkgroep, waarvan hij vroeger ook lid is geweest. En daarom wilde hij ons zondag meenemen op excursie in een normaliter niet toegankelijk gedeelte van het Lauwersmeergebied om met eigen ogen die bijzondere natuurontwikkeling te kunnen bekijken.

Het was geen wandeling, eigenlijk ook geen excursie. Hans nam ons mee op een ontdekkingsstocht in het gebied van De Rug en de

Zuidelijke Lob. De start was op een laag gelegen, zanderige bodem. Pioniers als zeekraal kwamen aarzelend omhoog in dit nog behoorlijk zoute gebied. Het zeer geleidelijk oplopende terrein werd steeds minder zout en daardoor intensiever begroeid. Plantennamen als rode ogentroost werden genoemd. Of goudknopje, waarvan de zaden waarschijnlijk waren meegekomen in de ballasttanks van vrachtschepen uit Zuid-Amerika. In de verte stonden Lepelaars. Die komen in scholen van 700 tot 800 exemplaren voor, zich o.a. voedend met de driedoornige stekelbaars. Het zilverschoon ontkiemde, evenals het havikskruid. Eenzijdige overwoekering door elzen en wilgen moest worden voorkomen en daarom werd begrazing door Konikspaanen, Schotse Hooglanders en jong vee ingevoerd. Het verschil in begroeiing op zandgrond of kleigrond werd waarneembaar. Aanvoer van voedselrijk water van de omgeving via de slenken en het Reitdiep zorgde mede voor snellere groei. Aardbeiklaver en schorregras kwamen omhoog. Duindoorn, vlier en munt lieten zich zien.

foto: A. kerkhof

Op enige afstand waren twee hengsten de strijd aangegaan om de heerschappij in de paardenharem. Ook heelblaadjes, wat een mooie naam toch? Krul- en ridderzuring gingen groeien op de voormalige mossel- en kokkelbanken. Heerlijke vossendrollen lieten zien dat de vos een alleseter is, van duindoornbessen tot vogeltjes. Stijve ogentroost en hazenpootjes werden herkend. Een sabelsprinkhaan nam bezit van een telescoop en showde zijn bijna lichtgevend groene kleur. Rolklaver, brunel en darmwier, zelfs de zeldzame parnassia komt hier tot bloei. Aan de exclosures (omheinde terreintjes) is te zien dat zonder begrazing het gebied in bezit wordt genomen door elzen, wilgen en berken en wordt

bewoond door Staartmezen. Heel bijzonder was een stukje terrein dat jaarlijks wordt gemaaid. Het maaisel wordt afgevoerd en daardoor blijft de grond voedselarm en de oorspronkelijkheid intact, met als resultaat het duizendguldenkruid, het rondbladige wintergroen en het petieterig kleine geelhartje. Vele soorten orchideeën hebben een plaatsje gevonden. De aandacht ging naar boven, naar een zwevende Zeearend, majesteitelijk drijvend op de thermiek. De ontdekkingstocht was voorbij.

Het kan zijn dat de schrijver van dit verslag niet alle namen op de juiste wijze en in de goede volgorde heeft geschreven. Volledig is het zeker niet. Maar dat doet niets af aan het feit dat dit weekend juist door deze ontdekkingstocht als zeer waardevol kan worden omschreven en ons getuige heeft gemaakt van een ontwikkeling die uiteindelijk leidt tot een door de natuur gevormd Hollands natuurgebied. Hans: bedankt voor deze bijzondere ervaring.